

LIBRIS

We know
books

Erin Entrada Kelly este o autoare americană de origine filipineză, născută în Lake Charles, Louisiana, SUA. În prezent locuiește în Delaware și este profesoară de literatură pentru copii la Rosemont College. A fost premiată cu Medalia Newbery pentru *Universul știe* și se află pe lista celor mai bine vânduți autori ai publicației *The New York Times*. A câștigat în 2017 Asian/Pacific American Award for Literature pentru cartea *The Land of Forgotten Girls*, iar *Blackbird Fly* a fost desemnată Golden Kite Honor Book în 2016.

ERIN ENTRADA KELLY

UNIVERSUL
ȘTIE
,

Traducere din engleză
de Alex Moldovan și Mariana Buruiană

arthur

Cuprins

1. Un ratat de primă clasă	7
2. Valencia	13
3. Un altfel de ajutor	19
4. Clopotele mănăstirii budiste	26
5. Țestoasă	30
6. Tigrul de pe Strada Ulmului	33
7. Un viitor ciudat	37
8. Circ pe culoarul cu produse congelate	46
9. Valencia	53
10. Băieții Bullens	61
11. Ferește-te de culoarea roșie	66
12. Valencia	71
13. Șerpi	77
14. Universul știe	81

15. Valencia	86
16. Jos, tot mai jos și mai jos	91
17. Sub pământ	97
18. Animalul	104
19. Valencia	109
20. A striga sau a nu striga	116
21. Valencia	120
22. Închipuie-ți că ești altundeva	125
23. Chestiunea timpului	130
24. Valencia	136
25. Fata care nu își cunoștea destinul	140
26. Interpretarea unui vis	145
27. Valencia	149
28. Bali	152
29. Valencia	161
30. Smaug	170
31. Evenimente neprevăzute	176
32. Cele mai rele lucruri pe care le poți spune	186
33. Tanaka și Somerset	193
34. Valencia	200

35. V. S.	203
36. Poate	210
37. Valencia	213
38. Lumină	218
39. Valencia	223
40. Ești o cauză pierdută, Virgil Salinas	228
41. Tigrul de pe Strada Ulmului, partea a II-a	231
42. Mesaje	236
Mulțumiri	241

1

Un ratat de primă clasă

Virgil Salinas, în vârstă de unsprezece ani, regreta deja următorii ani de generală, deși abia terminase clasa a șasea. Își imagina toată perioada ce i se întindea în față ca pe un lung șir de obstacole, tot mai înalte, mai groase și mai grele, și pe el stând în fața lor pe picioarele lui slăbănoage și lipsite de vlagă. Nu se descurca cu obstacolele. Învățase asta pe propria piele: la ora de sport, unde era cel mai mic, cel mai puțin băgat în seamă și unde era întotdeauna ales ultimul în echipe.

Una peste alta, ar fi trebuit să fie fericit în ultima zi de școală. Anul școlar se încheiase. Ar fi trebuit să

țopăie spre casă, gata să-și planifice vara grozavă care îl aștepta. El însă a ieșit pe ușa din față ca un atlet înfrânt – cu capul plecat, cu umerii căzuți, cu o dezamăgire care-i apăsa pe piept ca o piatră de moară. Pentru că astăzi era oficial: era un ratat de primă clasă.

— Salut, Virgilio, i-a spus bunica – Lola lui – când el a intrat.

Nici nu-și ridicase privirea. Era în bucătărie și felia un mango.

— Hai, ia și tu. Iar a cumpărat maică-ta prea multe. Erau la reduceri, așa că a luat zece. La ce ne trebuie zece mango? Nici măcar nu-s din Filipine. Sunt din Venezuela. Maică-ta a cumpărat zece mango din Venezuela, și pentru ce? Femeia asta ar cumpăra și sărutări de la Iuda dacă ar fi la reduceri.

A clătinat din cap.

Virgil și-a îndreptat spatele pentru ca Lola să nu-și dea seama că ceva nu era în regulă. A luat un mango din fructieră. Sprâncenele Lolei s-au unit imediat. Mă rog, nu erau tocmai sprâncene, pentru că și le smulsese cu totul.

— Ce s-a întâmplat? Ce-i cu mutra asta? a spus ea.

— Ce mutră? a spus Virgil.

— Știi tu.

Lolei nu-i plăcea să dea explicații.

— Te-a supărat iar băiatul ăla cu fața turtită de la școală?

— Nu, Lola.

Pentru prima dată, asta era cea mai mică dintre grijile lui.

— Totul e în regulă.

— Hmm, a spus Lola.

Știa că ceva nu-i în regulă. Observa totul la el. Aveau o legătură specială. Așa fusese din prima zi când venise din Filipine să locuiască cu ei. În dimineața în care sosise, părinții lui Virgil și frații lui, gemenii identici, o acoperiseră imediat cu îmbrățișări și urări de bun venit. Cu excepția lui Virgil, așa erau cei din familia Salinas – personalități extrovertite care dădeau pe dinafară ca o oală uitată pe foc. Pe lângă ei, Virgil se simțea ca o felie de pâine prăjită fără unt.

— *Ay sus*, primele mele clipe în America vor fi marcate de o durere atroce de cap, spusese Lola.

Își apăsase vârfulurile degetelor pe tâmpile și le făcuse cu mâna fraților mai mari ai lui Virgil, care încă de pe atunci erau înalți, supli și musculoși.

— Joselito, Julius, ajutați-mă cu bagajele, bine? Vreau să-mi salut nepoțelul.

După ce Joselito și Julius au luat-o la goană – săritori ca de obicei –, părinții lui Virgil l-au prezentat pe acesta ca pe un exponat rar pe care nu-l înțelegeau deloc.

— El e Țestoasă, a spus mama lui.

Așa-i spuneau: Țestoasă. Asta pentru că „nu ieșea din carapace”. De fiecare dată când îi spuneau așa, ceva se rupea în el.

Lola s-a ghemuit în fața lui și a șoptit:

— Tu ești preferatul meu, Virgilio.

Apoi și-a dus degete la buze și a spus:

— Să nu le zici fraților tăi.

De atunci trecuseră șase ani și știa că încă e preferatul ei, chiar dacă nu i-o mai spusese niciodată.

În Lola putea avea încredere. Și poate că într-o bună zi avea să-i mărturisească secretul lui, cel care-l făcea să fie un ratat de primă clasă. Dar nu acum. Nu azi.

Lola i-a luat mangoul din mână.

— Dă-mi-l să ți-l tai, a spus ea.

Virgil stătea lângă ea și privea. Lola era bătrână și degetele ei păreau din hârtie, dar tăia mangoul ca o artistă. A început încet, fără să se grăbească.

— Știi, a zis ea, azi-noapte iar l-am visat pe Băiatul cu piatra.

Îl visa deja de câteva zile pe Băiatul cu piatra. Visul era întotdeauna la fel: un băiat timid – cam ca Virgil – se plectisește teribil, face o plimbare prin pădure și roagă o piatră să-l mănânce. Cel mai mare pietroi își deschide gura ca de mormânt, iar băiatul sare înăuntru și dispare pentru totdeauna. Când părinții lui găsesc piatra, nu pot face nimic. Virgil nu era sigur cât s-ar fi străduit părinții lui să-l scoată de acolo, dar știa că Lola ar fi săpat în piatră cu mâinile goale dacă ar fi fost nevoie.

— Promit să nu sar în vreo piatră, a spus Virgil.

— Știu că te supără ceva, *anak*. Semeni cu Frederico cel Trist.

— Cine e Frederico cel Trist?

— A fost un băiețel-rege care era mereu trist. Dar nu voia să știe nimeni că era trist, căci dorea ca lumea să-l creadă un rege puternic. Dar într-o zi nu și-a mai putut ascunde tristețea, care a țâșnit la suprafață ca apa dintr-o fântână.

Ea și-a ridicat mâinile în aer pentru a imita apa care stropea, fără să lase cuțitul din mână.

— A plâns și a plâns până când toată țara s-a inundat și toate insulele s-au îndepărtat unele de altele. El a rămas singur pe o insulă, până când a venit un crocodil și l-a mâncat.

I-a întins lui Virgil o felie frumoasă de mango.

— Poftim.

Virgil a luat-o.

— Lola, pot să te întreb ceva?

— Dacă ai vreodată o întrebare, pune-o.

— Cum se face că în toate poveștile tale băieții sunt mâncați de ceva, ba de pietre, ba de crocodili?

— Nu sunt toate despre băieți care sunt mâncați. Uneori sunt și fete.

Lola a aruncat cuțitul în chiuvetă și și-a ridicat sprâncenele inexistente.

— Dacă te hotărăști să vorbești, caut-o pe Lola. Să nu izbucnești ca o fântână și să plutești în derivă.

— Bine, a spus Virgil. Mă duc în camera mea să văd ce face Gulliver, dacă e bine.

Gulliver, porcușorul lui de Guineea, se bucura întotdeauna să-l vadă. Chițăia imediat ce Virgil deschidea ușa; știa asta. Poate că l-ar ajuta să nu se mai simtă ca un ratat.

— De ce n-ar fi bine? a strigat Lola în timp ce Virgil se îndrepta spre camera lui. Porcușorii de Guineea nu prea pot intra în belele, *anak*.

În timp ce băga bucata de mango în gură, Virgil a auzit-o cum râdea.

2

Valencia

Nu știu sigur cum arată Dumnezeu. Nu știu dacă există un Dumnezeu mare în ceruri sau dacă sunt doi sau trei sau treizeci, sau poate câte unul pentru fiecare persoană. Nu sunt sigură dacă Dumnezeu e fată sau băiat sau un bătrân cu barbă albă. Nici nu contează. Mă simt în siguranță știind că cineva mă ascultă.

Vorbesc mai ales cu Sfântul René. Numele său adevărat este Renatus Goupil. A fost un misionar francez care a ajuns în Canada. Acolo a făcut semnul crucii deasupra capului unui copil, și ei au crezut că aruncă cu blesteme, așa că l-au luat prizonier și l-au ucis.

Am aflat despre el fiindcă, atunci când am împlinit zece ani, o fată pe nume Roberta mi-a dat o carte numită *Surzi celebri din istorie*. Eu nu i-aș fi dat niciodată Robertei o carte despre *Blonzi celebri* sau *Oameni celebri care vorbesc prea mult* sau *Oameni celebri care au încercat să copieze de la mine la testul de ortografie* – cărți care o descriu pe Roberta –, dar partea bună e că am aflat de Sfântul René.

Nu știi limbajul semnelor, dar am învățat singură alfabetul, așa că am creat un nume din semne pentru Sfântul René. Îmi pun degetul mijlociu peste arătător – semnul pentru R – și-mi ating ușor buzele de trei ori cu ele. E unul dintre primele lucruri pe care le fac după ce-mi scot aparatul auditiv înainte de culcare. Apoi mă uit la tavan și îmi imaginez că rugăciunile mele o iau în sus, tot mai sus și mai sus, și plutesc deasupra patului până ies prin acoperiș. Apoi îmi imaginez că aterizează pe un nor și stau acolo, așteptând să fie ascultate.

Când eram mai mică, mă gândeam că norul va deveni atât de greu, încât toate rugăciunile mele vor cădea înapoi și voi primi tot ce mi-am dorit, dar acum am unsprezece ani și știu că nu se va întâmpla așa ceva. Dar încă îmi imaginez cum se înalță. Nu-i nimic rău în asta.

Mă rog doar noaptea pentru că e momentul care-mi place cel mai puțin. Totul e nemișcat, e întuneric și am prea mult timp să stau să mă gândesc. Sar de la un

gând la altul până se face două dimineața și eu tot nu dorm. Sau dorm, dar nu prea bine.

N-am urât mereu noaptea.

Obișnuiam să mă vâr în pat și să adorm fără probleme.

Problema nu e întunericul. Asta nu m-a deranjat niciodată. Odată, părinții mei m-au dus într-un loc numit Cavernele de Cristal, unde intrai în subteran și nu-ți puteai vedea nici mâna în fața ochilor. Nu m-am speriat deloc. Mi-a plăcut acolo. M-am simțit ca o exploratoare. După aia, tata mi-a cumpărat drept suvenir un glob cu zăpadă, doar că în loc de zăpadă erau lilieci. Îl țin lângă mine, pe noptieră, și îl scutur înainte să mă culc, doar așa.

Deci nu întunericul mă ține trează.

Ci coșmarul.

Coșmarul e așa.

Stau pe o câmpie întinsă, pe care n-am mai stat niciodată. Iarba de sub picioare e galbenă și maro și sunt înconjurată de mulțimi compacte de oameni. Eu, cea din coșmar, știu cine sunt oamenii aceia, deși nu seamănă cu nimeni cunoscut din viața reală. Toți se uită la mine cu niște ochi rotunzi și negri. Ochi fără pic de alb. Apoi o fată cu o rochiță albastră înaintează, îndepărtându-se de mulțime. Spune trei cuvinte: „eclipsă de soare“. Știu ce spune chiar dacă nu port aparatul auditiv și ea nu-și mișcă buzele. Așa se întâmplă uneori în vise.

Fata arată spre cer.

Eu, cea din coșmar, mă uit atent spre locul arătat de ea, fără să fiu speriată încă. Îmi întind gâtul, ca toți ceilalți. Toți urmărim cum luna ajunge în fața soarelui. Cerul de un albastru strălucitor devine cenușiu, apoi întunecat, și Eu, cea din coșmar, cred că sunt martora celui mai uimitor lucru pe care l-am văzut vreodată.

E ciudat însă cum funcționează coșmarurile.

Cumva, Eu, cea din coșmar, știu că povestea nu se va încheia bine. De îndată ce luna trece de soare, sângele mi se urcă la cap și palmele mi se umezesc de la transpirație. Îmi cobor privirea – încet, încet, fără să vreau să văd – și, așa cum bănuiam, au dispărut cu toții. Toată mulțimea. Chiar și fata cu rochiță. Nu mișcă nimic. Niciun fir de iarbă. Câmpia se întinde cât vezi cu ochii. Luna i-a îndepărtat pe toți. Pe toți în afară de mine, cea din coșmar.

Sunt singura persoană de pe fața pământului.

* * *

Nu pot spune cât este ceasul, dar știu că e târziu. Târziu, adică după miezul nopții. Deși nu vreau să mă gândesc la coșmar, iată că stau în pat și mă gândesc la el. Scutur globul de la Cavernele de Cristal și mă uit la liliecii care bat din aripi prin el. Apoi încerc să mă concentrez pe vopseala cu model de pe tavanul dormitorului. Tata îi spune vopsea cu floricele de

porumb. Când eram mică, ne prefăceam că tavanul era făcut din floricele de porumb, deschideam gura mare-mare și le lăsam să cadă în gură.

— Data viitoare o să vopsesc tavanul cu lemn dulce, spunea tata.

Îi plăcea să spună că Twizzlers¹ era una din grupele sale preferate de alimente. Eu scuturam din cap și spuneam „Ciocolată, ciocolată, ciocolată“.

Era obiceiul nostru. Dar nu mai facem chestii din astea.

Nu cred că știe cum să fie tatăl unei fete de unsprezece ani. Nu poți să-ți urci fata de unsprezece ani pe umeri, mai ales când e ciolănoasă și are un metru șaizeci și cinci, și nu poți să faci ciocolată caldă și să-l aștepți pe Moș Crăciun sau să citești cărți ilustrate.

Dar era plăcut să-mi amintesc de tavanul cu floricele de porumb – lemn dulce – ciocolată.

Era mai bine decât să mă gândesc la coșmar.

Închid ochii și simt în obraji adierea ventilatorului de tavan. Îmi fac o promisiune: dacă o să mai am un coșmar în noaptea asta, o să vorbesc cu cineva și o să-i cer ajutorul. Nu știu cu cine. Cu cineva. Nu cu mama.

Nu mă înțelegeți greșit. Sunt momente când e ușor să stai de vorbă cu mama. Dacă o prinzi într-o zi bună, nu e prea mămoasă. Dar nu știu niciodată la ce să mă aștept. Uneori e super protectoare, copleșitoare, exagerată. Odată am întrebat-o pe șleau dacă

¹ Marcă de dulciuri din SUA și Canada. (N. tr.)

se poartă așa cu mine fiindcă sunt surdă, pentru că eu așa am senzația.

— Nu sunt super protectoare pentru că ești surdă. Sunt super protectoare pentru că sunt mama ta, a spus ea.

Dar ceva din privirea ei mi-a spus că nu acesta era adevărul adevărat. Mă pricep să interpretez priviri. Și să citesc pe buze.

În mod cert, nu vreau să aflu mama despre coșmaruri. O să încep să mă întrebe despre asta în fiecare dimineață și în fiecare seară și o să insiste să merg la un psihiatru sau mai știu eu ce.

S-ar putea însă să nu fie chiar așa de rău.

Poate că atunci aș reuși să dorm.

Închid ochii.

„Gândește-te la ceva drăguț.“

La vara care se apropie. Da. La asta o să mă gândesc. Am terminat clasa a șasea și mă așteaptă o vară frumoasă, leneșă. OK, poate că n-am un catralion de prieteni cu care să pierd vremea. Și ce dacă? Mă pot distra și singură. O să explorez pădurile și o să iau notițe pentru jurnalul meu zoologic. Poate o să desenez și câteva păsări.

Sunt multe de făcut.

N-am nevoie de un catralion de prieteni.

N-am nevoie nici măcar de unul.

N-am nevoie decât de mine, bine?

Singură – așa-i cel mai bine.

Ai mai puține probleme.

3

Un altfel de ajutor

Chiar dacă era doar un porcușor de Guineea, Gulliver era un prieten de nădejde. Virgil îi putea spune orice, iar el nu-l judeca. Și tocmai de asta avea nevoie Virgil, doar că i-ar fi prins bine niște sfaturi adevărate, practice.

Avea nevoie de un altfel de ajutor.

Lola îi povestise lui Virgil despre o femeie pe nume Dayapan, care flămânzise timp de șapte ani pentru că nu știa să-și cultive hrana. Într-o zi, Dayapan a plâns pentru că tot ce-și dorea era un bob de orez și un bob de mazăre – ceva cu care să-și umple stomacul. S-a scaldat într-un izvor ca să-și alunge

lacrimile și un Mare Spirit i s-a înfățișat cu brațele încărcate de trestie de zahăr și orez. Marele Spirit i le-a dat lui Dayapan și i-a spus exact ce trebuia să facă pentru a cultiva și altele. Dayapan n-a mai flămânzit niciodată.

Virgil își dorea și el un Mare Spirit care să-i spună exact ce să facă, dar o avea doar pe Kaori Tanaka.

Virgil l-a hrănit pe Gulliver și i-a scris un mesaj lui Kaori în timp ce mergea să ia micul dejun. În împrejurări normale, nu i-ar fi scris cuiva la șapte și patruzeci și cinci dimineața, mai ales nu în prima zi de vară –, dar nimic din ce avea legătură cu Kaori nu era normal. În plus, ea părea mereu trează.

vreau să ne vedem după-amiază
dacă e ok

Virgil și-a strecurat telefonul în buzunarul pijamalei și a urmat sunetele inconfundabile scoase de părinții și frații săi, care se trezeau devreme pentru că păreau să aibă o serie nesfârșită de antrenamente de fotbal.

În bucătărie, mama, tata și frații lui beau suc de portocale și-și manifestau personalitatea în timp ce Virgil încerca să se strecoare prin tot acel entuziasm ca să facă rost de un fruct sau să-și fiarbă un ou.

— Bună dimineața, Virgilio! a spus Joselito.

— Bună dimineața, Testoasă, au spus părinții aproape la unison.

Apoi Julius:

— *Maayong buntag*, mezinule.

Virgil a mormăit ceva ce semăna cu un salut. Părinți și frații lui stăteau pe scaunele înalte de la bar. Lola era la masă și citea ziarul.

— Maică-ta a cumpărat prea multe clementine, așa că ia câte poți, a spus Lola fără să-și ridice privirea.

Apoi a țâțâit, nemulțumită de atâta risipă. Virgil a luat câte două clementine în fiecare mână și s-a străduit să nu le scape în timp ce se așeza lângă ea. Telefonul i-a vibrat în buzunar.

— Despre ce citești, Lola? a întrebat Virgil.

A aranjat clementinele într-un șir perfect în fața lui, apoi și-a verificat telefonul.

Sunt disponibilă.

Să fii aici Fix la prânz!

Virgil a pus telefonul cu fața în jos pe masă, lângă clementine.

— Despre moarte și distrugere în univers, a spus Lola. Despre ticăloșiile ce pândesc la tot pasul.

Julius și-a întins gâtul înspre ei.

— Ah, Lola, nu ne strica buna dispoziție.

Virgil avea o veche bănuială că frații lui fuseseră creați într-o fabrică unde se făceau copii perfecți, atletici, mereu fericiți, iar el fusese făcut din resturi. Singurul semn că ceva nu mersese ca la carte cu Jose-lito și Julius erau degetele lor mici, ușor curbate spre interior.

Virgil și-a studiat propriile mâini care decojeau o clementină. Avea degete lungi și subțiri. Niciunul nu era curbat spre interior.

— Lola, știi ceva despre mâini? a întrebat el.

S-a uitat la Joselito și la Julius, dar ei erau ocupați să vorbească despre fotbal. Tatăl lor se înscriesese recent într-o echipă de fotbal pentru adulți. Toată lumea era înnebunită după fotbal, cu excepția lui Virgil.

Lola a pus jos ziarul.

— Știu că fiecare are cinci degete, în majoritatea cazurilor.

— Cum adică în majoritatea cazurilor?

— Am cunoscut o fată din satul meu care se născuse cu un deget mare în plus.

— Serios? Ce-au făcut cu el? Au mers la medic și i l-au tăiat?

— Nu. Familia ei era săracă. Nu-și permiteau un medic.

— Și atunci ce-au făcut?

— Au păstrat degetul mare. Ce altceva?

— Și ea nu se simțea ca o ciudată?

— Poate. Dar i-am spus că sigur Dumnezeu știe mai multe decât ea și de-aceea a făcut-o așa.

— Poate că voia să fie o excelentă autostopistă, a spus Virgil.

— Poate. Sau poate că era ca Ruby San Salvador.

— Cine-i Ruby San Salvador?

— Altă fată din satul meu. Avea șapte surori. De fiecare dată când se mai năștea una, părinții o duceau la ghicitoare. Dar, când au ajuns la Ruby San Salvador, nimeni nu i-a putut ghici viitorul. Ori de câte ori cineva încerca, nu vedea nimic. Nimeni nu știa ce însemna asta. Ea întreba întruna: „Ce destin mă așteaptă? Ce destin mă așteaptă?” În cele din urmă i-am spus: „Nimeni nu știe, dar ne scoți pe toți din minți.”

Virgil s-a gândit la biata Ruby San Salvador, care vedea cum toate surorile ei au parte de ceva ce ea nu putea avea.

— Ce s-a întâmplat cu ea? a întrebat Virgil.

— A plecat să-și dea seama singură. Satul a devenit mult mai liniștit fără atâtea întrebări.

Lola și-a mijit ochii și l-a privit.

— Care-i treaba, Virgilio? Dintre toate întrebările din lume, ce-ți veni să mă întrebî despre mâini?

— Tocmai am observat că toate degetele mele sunt frumoase și drepte. Nu crezi?